

PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 - 2014

Document de ședință

A7-0423/2012

14.12.2012

RAPORT

referitor la drepturile de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice din perspectiva politicii de dezvoltare: impactul asupra reducerii sărăciei în țările în curs de dezvoltare
2012/2135 (INI).

Comisia pentru dezvoltare

Raportoare: Catherine Grèze

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	12
AVIZ AL COMISIEI PENTRU COMERȚ INTERNAȚIONAL	17
AVIZ AL COMISIEI PENTRU AFACERI JURIDICE	20
REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE	24

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitor la drepturile de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice din perspectiva politicii de dezvoltare: impactul asupra reducerii sărăciei în țările în curs de dezvoltare
2012/2135 (INI).

Parlamentul European,

- având în vedere Convenția privind diversitatea biologică (CDB) din 1992,
- având în vedere Protocolul de la Nagoya din 2010 la CDB privind accesul la resursele genetice și distribuția corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea lor,
- având în vedere Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură din 2001,
- având în vedere Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor din 2002,
- având în vedere Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene, adoptată de Adunarea Generală la 13 septembrie 2007,
- având în vedere Convenția OIM 1989 privind popoarele indigene și tribale (nr. 169),
- având în vedere Convenția internațională privind protecția noilor soiuri de plante, revizuită la Geneva la 19 martie 1991,
- având în vedere Acordul OMC din 1995 privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală,
- având în vedere Tratatul internațional din 2002 privind resursele genetice vegetale pentru alimentație și agricultură (ITPGR) și Tratatul-cadru al OMS privind virusurile gripale,
- având în vedere Directiva 98/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 1998 privind protecția juridică a invențiilor biotehnologice¹,
- având în vedere Rezoluția Parlamentului European din 7 octombrie 2010 referitoare la obiectivele strategice ale UE pentru cea de-a zecea Conferință a părților la Convenția privind diversitatea biologică (CDB), ce urmează să aibă loc în perioada 18-29 octombrie 2010 la Nagoya (Japonia)²,
- având în vedere Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, intitulată „Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020”(COM (2011) 0244),

¹ JO L 213, 30.7.1998, p. 13

² JO C 157E, 20.12.2011, p. 14.

- având în vedere activitățile și rapoartele Comitetului interguvernamental al OMPI privind proprietatea intelectuală și resursele genetice, cunoștințele tradiționale și folclorul,
 - având în vedere raportul reuniunii grupului de experți tehnici și juridici referitor la cunoștințele tradiționale asociate resurselor genetice, în contextul regimului internațional privind accesul și împărțirea beneficiilor (UNEP/CBD/WG-ABS/8/2, 2009),
 - având în vedere studiul solicitat de Comisia pentru dezvoltare a Parlamentului European intitulat „Drepturile de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice și combaterea sărăciei” (2011),
 - având în vedere Convenția asupra zonelor umede din 1971 de la Ramsar;
 - având în vedere Convenția din 1973 privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei pe cale de dispariție (CITES);
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru dezvoltare și avizul Comisiei pentru comerț internațional și al Comisiei pentru afaceri juridice (A7-0423/2012),
- A. întrucât 70% din populația săracă a lumii, care trăiește în zonele rurale și urbane, depinde direct de biodiversitate pentru supraviețuirea și bunăstarea sa;
- B. întrucât principalele obiective ale Convenției privind diversitatea biologică (CDB) urmăresc să promoveze conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și să înlăture obstacolele în calea utilizării acesteia;
- C. întrucât resursele genetice (RG), furnizorii și deținătorii de cunoștințe tradiționale asociate (CT) provin frecvent din țările în curs de dezvoltare bogate în biodiversitate;
- D. întrucât legislația privind accesul național și împărțirea beneficiilor, adoptată ca parte a procesului CDB, a apărut ca reacție la practicile de prospectare biologică și de biopiraterie;
- E. întrucât biopirateria este definită în mod comun ca practica industrială a privatizării și a brevetării cunoștințelor tradiționale sau a resurselor genetice aparținând popoarelor indigene, fără a obține autorizarea țărilor-sursă sau fără a le oferi compensații;
- F. întrucât CDB și protocolul acesteia de la Nagoya prevăd ca bioprospectorii să obțină „consimțământul prealabil în cunoștință de cauză” al țărilor de origine sau al comunităților locale și indigene și să ajungă la „condiții convenite de comun acord” cu acestea în legătură cu cunoștințele tradiționale asociate resurselor genetice, precum și să împartă beneficiile bioprospectării cu acestea;
- G. întrucât regimul privind accesul și împărțirea beneficiilor, aflat în continuă evoluție, guvernat de CDB, funcționează în mod complementar cu OMC și Acordul său privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (OMC-TRIPS), Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI), Organizația pentru Alimentație și

Agricultură (FAO), Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Soiuri de Plante (UPOV) și Organizația Mondială a Sănătății (OMS);

- H. întrucât guvernarea accesului și a împărțirii beneficiilor se reflectă, de asemenea, într-o serie de acte privind drepturile omului, inclusiv Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 1966 și Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966;
- I. întrucât articolul 27 alineatul (3) litera (b) din Acordul OMC TRIPS conferă guvernelor dreptul de a exclude de la brevetabilitate plantele, animalele și procesele „în mod esențial” biologice, în timp ce microorganismele și procesele non-biologice și microbiologice sunt eligibile pentru brevetare;
- J. întrucât biodiversitatea oferă o gamă largă de servicii ecosistemice, precum apele locale, aprovizionarea cu alimente, materialele pentru susținerea mijloacelor de trai și reglarea climei; întrucât degradarea mediului aduce noi provocări pentru conservarea și utilizarea durabilă a unei largi varietăți de specii și de RG, ca bază pentru securitatea alimentară și dezvoltarea durabilă a agriculturii;
- K. întrucât Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură (ITPGR), care a fost negociat în cadrul Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), are ca scop conservarea și utilizarea durabilă a resurselor fitogenetice pentru alimentație și agricultură și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea lor, în conformitate cu CDB;
- L. întrucât membrii OCDE se bazează puternic pe resursele genetice din străinătate în special pentru culturi, cooperarea internațională privind conservarea și utilizarea durabilă a resurselor genetice devenind, astfel, esențială;
- M. întrucât estimările arată că trei sferturi din populația lumii depind de medicamentele tradiționale naturale și că aproximativ jumătate dintre medicamentele sintetice au la origine produse naturale;
- N. întrucât mai multe convenții și acorduri internaționale abordează subiectul cunoștințelor tradiționale, inclusiv Convenția privind diversitatea biologică, Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură (ITPGR), Declarația privind drepturile popoarelor indigene (DRIPS), Convenția UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial;
- O. întrucât articolul 8 litera (j) din CDB prevede angajamentul părților de a respecta, a conserva și a păstra cunoștințele tradiționale și „de a încuraja împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea” unor astfel de cunoștințe;
- P. întrucât Declarația ONU din 2007 privind drepturile popoarelor indigene confirmă dreptul acestora de a-și păstra, controla, proteja și dezvolta cunoștințele tradiționale,
- Q. întrucât, în 2009, Adunarea Generală a OMPI a încredințat Comitetului interguvernamental (CIG) sarcina de a elabora un act internațional pentru protejarea resurselor genetice, a cunoștințelor tradiționale și a expresiilor culturale tradiționale,

I. Diversitatea genetică și ODM

1. reamintește legătura directă dintre protejarea biodiversității și îndeplinirea ODM-urilor, în special a ODM 1, axat pe eradicarea sărăciei extreme și a foametei; subliniază importanța biodiversității și a ecosistemelor sănătoase pentru agricultură, silvicultură și pescuit, într-o perspectivă de dezvoltare durabilă;
2. subliniază faptul că CDB diferă foarte mult de alte tratate internaționale de mediu, în sensul că oferă un rol explicit și proeminent problematicilor legate de echitate, egalitate și justiție în conservarea și utilizarea biodiversității;
3. subliniază faptul că, deși nu există o definiție general acceptată a termenului „biopiraterie”, aceasta se poate referi la însușirea necuvenită și/sau beneficierea ilicită, comercială în urma utilizării cunoștințelor tradiționale și a resurselor genetice și subliniază că trebuie efectuate activități suplimentare pentru a clarifica și a consolida terminologia juridică, în special în vederea unei definiții a termenului „biopiraterie”, pe baza unor cifre autorizate;
4. subliniază provocările pe care le implică drepturile de proprietate intelectuală (DPI) asupra resurselor genetice și cunoștințelor tradiționale în țările în curs de dezvoltare, în ceea ce privește accesul la medicamente, producția de medicamente generice și accesul fermierilor la semințe; subliniază, în consecință, faptul că politica comercială a UE în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală trebuie să fie în concordanță cu obiectivul de coerență al politicilor pentru dezvoltare, după cum prevede Tratatul UE;
5. reamintește faptul că CDB și Protocolul de la Nagoya constituie principalul cadru de guvernare a accesului și a împărțirii beneficiilor (ABS); constată că guvernarea referitoare la drepturile de proprietate intelectuală, resursele genetice și reducerea sărăciei este realizată și prin organisme precum OMC, FAO, OMS și OMPI, ceea ce amplifică numărul provocărilor în ceea ce privește asigurarea unei abordări coerente a susținerii regimului CDB de către acestea; insistă asupra faptului că instituțiile internaționale să sprijine și să nu acționeze împotriva regimului CDB;
6. își reafirmă respectul pentru progresele însemnate înregistrate în ceea ce privește protejarea internațională a drepturilor popoarelor indigene asupra resurselor lor genetice și asupra altor resurse, precum și asupra cunoștințelor tradiționale asociate, consfințite de Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene, de Convenția nr. 169 a OIM, de articolul 8 litera (j) din CDB și de Protocolul de la Nagoya; își exprimă preocuparea față de erodarea genetică ce se produce ca urmare a prevalenței aproape exclusive pe piață a semințelor produse industrial, adică a semințelor protejate de drepturile de proprietate intelectuală, în detrimentul varietăților tradiționale de semințe.

Agricultură și sănătate

7. reamintește că pentru asigurarea unei mai bune prestări de servicii ecosistemice, este nevoie de o gamă mare de resurse genetice pentru alimentație și agricultură (GRFA); subliniază faptul că utilizarea de GRFA este esențială pentru securitatea alimentară, durabilitatea agricolă și ecologică, în condițiile schimbărilor climatice;

8. subliniază că realizarea ODM1 depinde, printre altele, de modul în care gestionăm ecosistemele agricole; subliniază, în acest context, că, în timp ce reducerea impactului negativ pe care îl poate avea agricultura asupra mediului necesită o gamă vastă de varietăți genetice pentru culturi în vederea furnizării unor servicii ecosistemice mai bune, diversitatea culturilor permite în special proprietarilor de ferme săraci și mici să își diversifice alimentația și veniturile; subliniază, de asemenea, că diversitatea genetică a culturilor asigură rezistența la schimbările climatice;
9. reamintește că soiurile sălbatice de plante cultivate care sunt importante pentru securitatea alimentară a statelor membre ale UE, se găsesc, în mare parte, în țările în curs de dezvoltare; îndeamnă UE, în cadrul Convenției UPOV, să nu susțină introducerea unei legislații care ar putea crea obstacole în calea folosirii de către agricultori a semințelor recoltate, deoarece acest lucru ar încălca dreptul la hrană în țările în curs de dezvoltare;
10. amintește că „excepția pentru fermieri”, în temeiul Convenției UPOV, este importantă în mod special pentru țările în curs de dezvoltare, deoarece permite fermierilor să păstreze semințele provenite de la varietăți noi și să le resădească în scopuri alimentare obișnuite, (îmbunătățind astfel securitatea alimentară); regretă totuși că, deși este în interesul țărilor în curs de dezvoltare să păstreze și să extindă scutiunile de la drepturile crescătorilor de plante, drepturile fermierilor au fost slăbite în cadrul reformelor consecutive ale Convenției UPOV;
11. ia act de faptul că FAO își asumă un rol de conducere în dezvoltarea de regimuri specializate de acces și împărțire a beneficiilor relevante pentru alimente și agricultură; invită UE să sprijine cererile țărilor în curs de dezvoltare de asigurare a unei împărțiri corespunzătoare a beneficiilor în cadrul oricărui mecanism/instrument sectorial nou al FAO, precum și de asigurare a consecvenței cu CDB și Protocolul de la Nagoya și de creștere a sinergiei cu acestea;
12. reamintește că RG, printre altele sub formă de medicamente pe bază de plante, contribuie în mod semnificativ la cercetarea și dezvoltarea în domeniul farmaceutic și la accesul la medicamente; reafirmă că DPI nu ar trebui să împiedice accesul la medicamente accesibile, în special în cazul în care aceste DPI se bazează pe RG provenite din țări în curs de dezvoltare;
13. invită UE să nu preseze țările în curs de dezvoltare, în special țările cel mai puțin dezvoltate, să accepte prin acorduri bilaterale norme aprofundate privind proprietatea intelectuală, de exemplu, pentru semințe și medicamente, în conformitate cu principiul coerenței politicilor UE pentru dezvoltare (CPD);
14. subliniază faptul că lupta împotriva biopirateriei presupune punerea în aplicare și actualizarea acordurilor existente privind accesul multilateral și împărțirea beneficiilor în domeniul agriculturii și sănătății, cum ar fi Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură (ITPGR), de exemplu prin examinarea de noi modalități de strângere de resurse pentru Fondul de împărțire a beneficiilor, sau Reuniunea interguvernamentală a OMS privind planificarea pregătirilor în caz de pandemie de gripă;
15. consideră că viitoarele acorduri bilaterale și multilaterale care vizează armonizarea și, în

special cele referitoare la domeniul de aplicare al derogărilor și al limitărilor privind drepturile protejate prin brevete, vor necesita un control atent din perspectiva dezvoltării, în vederea obținerii unei echități mondiale pentru sănătatea publică în spiritul punerii în aplicare a punctului 6 din Declarația de la Doha privind Acordul TRIPS, care protejează cunoștințele de la nivel local și în legătură cu drepturile amelioratorilor de plante, care asigură accesul la semințe;

II. Drepturile comunităților indigene și locale asupra cunoștințelor tradiționale

16. ia act de faptul că termenul de cunoștințe tradiționale desemnează cunoștințele deținute de către comunitățile indigene și locale specifice și împărtășite de mai multe segmente ale societății dintr-o anumită regiune sau țară; subliniază faptul că în cunoștințele tradiționale sunt incluse „valori intangibile” și că menținerea patrimoniului cultural este un fapt de o importanță primordială în toate expresiile sale, inclusiv a valorilor sociale, religioase, culturale și de peisaj;
17. subliniază faptul că trei pătrimi din populația mondială depind de medicamentele naturale, tradiționale, pe bază de plante; consideră că biopirateria reprezintă un argument esențial pentru protejarea cunoștințelor tradiționale, în special atunci când aceasta este asociată cu resursele genetice cu valoare economică din industrie;
18. subliniază pericolul de evaluare a cunoștințelor tradiționale numai din punct de vedere comercial; subliniază faptul că actualul cadru legislativ privind drepturile de proprietate intelectuală nu este adecvat pentru un astfel de grup eterogen precum deținătorii de cunoștințe tradiționale; subliniază, prin urmare, necesitatea definirii unui regim internațional sui generis al DPI, care să conserve diversitatea de interese a comunităților locale și să reflecte dreptul cutumiar etc.;
19. observă cu îngrijorare că dificultățile întâmpinate de către deținătorii de cunoștințe tradiționale includ monitorizarea și punerea în aplicare a legislației, adică informarea cu privire la existența unor încălcări și obținerea unor remedii oportune; regretă, în acest context, faptul că nicio măsură de monitorizare prevăzută de Protocolul de la Nagoya nu reglementează cunoștințele tradiționale asociate resurselor genetice, având în vedere faptul că nu există nicio obligație de a divulga „punctului de control” informații cu privire la cunoștințele tradiționale utilizate, în timp ce certificatul de conformitate recunoscut internațional nu acoperă cunoștințele tradiționale asociate RG, ceea ce limitează posibilitatea de a urmări biopirateria legată de aceste cunoștințe tradiționale; consideră că UE ar trebui să acorde cunoștințelor tradiționale cel puțin același nivel de protecție ca și în cazul resurselor genetice, în cazul punerii în aplicare a Protocolului de la Nagoya;
20. subliniază faptul că reglementările adoptate în vederea protejării RG și a cunoștințelor tradiționale asociate acestora trebuie să respecte angajamentele internaționale privind promovarea și respectarea drepturilor popoarelor indigene, consacrate în Declarația ONU din 2007 privind drepturile popoarelor indigene (UNDRIP) și în Convenția OIM din 1989 privind popoarele indigene și tribale (nr. 169);
21. recunoaște rolul potențial al proprietății intelectuale și al sistemului de brevete în ceea ce privește promovarea inovării, a transferului și a răspândirii tehnologiei, în avantajul reciproc al părților interesate, al furnizorilor, al deținătorilor și al utilizatorilor de resurse

genetice, de derivate ale acestora și de cunoștințele tradiționale asociate, într-un mod care să conducă la bunăstare și dezvoltare, relevând totodată necesitatea prevenirii efectelor adverse ale DPI și ale sistemului de brevete asupra aplicării cunoștințelor, legislațiilor, practicilor și a sistemului de cunoștințe tradiționale ale popoarelor indigene și ale comunităților locale și asupra abilității acestora de a utiliza, dezvolta, crea și de a-și proteja cunoștințele referitoare la resursele genetice; reafirmă faptul că, în contextul recente sale Rezoluții referitoare la brevetarea procedeele biologice esențiale¹, o protecție excesiv de extinsă a brevetului, în special în domeniul reproducției, poate împiedica inovarea și progresele și poate deveni nocivă pentru crescătorii mici și mijlocii prin blocarea accesului la resursele genetice vegetale și animale; subliniază că, în anumite circumstanțe, popoarele indigene sau comunitățile locale pot considera că contractele dintre părți reprezintă o soluție mai bună pentru împărțirea beneficiilor și pentru protejarea intereselor lor, conservând totodată mediul și prevenind daunele sociale și economice, de exemplu prin clauze de salvagardare;

III. Biopirateria - calea de urmat

22. subliniază faptul că biopirateria poate fi datorată lipsei de reglementări naționale și de mecanisme de aplicare a legii din țările în curs de dezvoltare, precum și lipsei unui mecanism de conformitate în țările dezvoltate, care să asigure că RG au fost achiziționate în conformitate cu consimțământul prealabil în cunoștință de cauză și cu condițiile convenite de comun acord, respectând legislația națională privind accesul și împărțirea beneficiilor din țara furnizorului; salută, în acest context, proiectul de regulament depus de Comisie al cărui obiectiv este punerea în aplicare a Protocolului de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea beneficiilor; subliniază, de asemenea, importanța asigurării unor mecanisme eficiente în materie de resurse în caz de litigii și a accesului la justiție;
23. amintește că punerea efectivă în aplicare a protocolului depinde de acțiunile care vor fi întreprinse, atât în țările în curs de dezvoltare, cât și în țările dezvoltate; ia act de faptul că elaborarea unei legislații privind accesul și împărțirea beneficiilor în țările în curs de dezvoltare reprezintă o precondiție privind obligația țărilor utilizatoare de a respecta cerințele în materie de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză; subliniază totuși că această condiție reprezintă pentru ele o provocare reală, deoarece necesită o consolidare substanțială a capacității juridice și a capacității instituționale;
24. subliniază faptul că obiectivele CDB vor fi realizate numai în cazul în care se realizează o distribuție corectă și echitabilă a beneficiilor; îndeamnă UE și statele sale membre să solicite ratificarea rapidă a Protocolului de la Nagoya, pentru a combate biopirateria și a îmbunătăți corectitudinea și echitatea în schimburile de resurse genetice; subliniază rolul cooperării pentru dezvoltare a UE în furnizarea de asistență țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește consolidarea capacităților juridice și instituționale cu privire la acces și împărțirea beneficiilor; consideră că țările în curs de dezvoltare ar trebui sprijinite pentru crearea de baze de date privind cunoștințele tradiționale și pentru înțelegerea sistemelor de cereri de brevet;

¹ Rezoluția Parlamentului European din 10 mai 2012 referitoare la brevetarea procedeele biologice esențiale, P7_TA(2012)0202.

25. reiterează faptul că, în contextul recente sale Rezoluții referitoare la brevetarea procedeele biologice esențiale¹, o protecție excesiv de extinsă a brevetelor în domeniul reproducerii poate împiedica inovarea și progresul și poate dezavantaja crescătorii mici și mijlocii, prin blocarea accesului la resursele genetice;

Îmbunătățirea cerințelor privind bazele de date și dezvăluirile privind resursele genetice și cunoștințele tradiționale

26. atrage atenția asupra propunerii țărilor în curs de dezvoltare privind elaborarea unui regulament obligatoriu care să ceară solicitanților de brevete (a) să dezvăluie sursa și originea resurselor genetice și a cunoștințelor tradiționale asociate folosite în invenții, (b) să dovedească consimțământul prealabil în cunoștință de cauză, obținut de la autoritățile competente din țara furnizoare și (c) să furnizeze dovezi privind împărțirea echitabilă a beneficiilor, care să fie certificate într-un certificat internațional de origine;

27. regretă lipsa unor statistici clare privind biopirateria și însușirea necuvenită și solicită UE să realizeze mai multe activități de cercetare și de divulgare de informații în acest domeniu pentru a remedia această situație; subliniază, de asemenea, că sunt necesare date mai bune privind numărul și conținutul contractelor de acces și împărțire a beneficiilor; consideră că acestea ar trebui colectate prin înființarea unui sistem de notificare și de baze de date cu ajutorul Mecanismului de facilitare al CDB;

28. consideră că un instrument cu caracter obligatoriu este cea mai sigură modalitate de a pune în practică măsurile legate de biodiversitate în sistemul DPI de către țările utilizatoare; cere luarea unor măsuri pentru a condiționa acordarea brevetelor de respectarea unei cerințe obligatorii privind dezvăluirea originii oricărei RG/CT în cererile de brevet; subliniază că o astfel de divulgare ar trebui să includă dovada că RG/CT în cauză au fost dobândite în conformitate cu normele aplicabile (de exemplu, consimțământul prealabil în cunoștință de cauză și condițiile convenite de comun acord);

29. subliniază că un instrument internațional care să includă cerințe privind divulgarea și baze de date pentru protejarea resurselor genetice nu este un înlocuitor al unui mecanism eficace de acces și de împărțire a beneficiilor la nivel național;

30. este de părere că notificarea directă de către utilizatori a întreprinderilor care utilizează resurse genetice sau cunoștințe tradiționale aferente, utilizarea de certificate de conformitate și explorarea opțiunilor în materie de litigii din cadrul jurisdicției naționale și din afara ei pot contribui, de asemenea, în mod eficient la reducerea numărului potențialelor cazuri de biopiraterie;

31. consideră că un sistem clar și coerent al drepturilor de proprietate ar contribui la crearea de cunoștințe și la diseminarea acestora către țările în curs de dezvoltare, în beneficiul antreprenoriatului, al cercetării, al educației și al reducerii sărăciei la nivel local;

Eforturi în vederea realizării unui sistem coerent de guvernare la nivel mondial

¹ Rezoluția Parlamentului European din 10 mai 2012 referitoare la brevetarea procedeele biologice esențiale, P7_TA(2012)0202.

32. insistă asupra faptului că OMC-TRIPS ar trebui să fie compatibil cu protocolul CDB - Nagoya și, prin urmare, consideră că este esențial să se stabilească cerințe obligatorii privind dezvăluirea originii resurselor genetice pe parcursul procedurilor de acordare a brevetelor și, astfel, să se permită să se verifice dacă acestea au fost achiziționate legal în conformitate cu consimțământul prealabil în cunoștință de cauză și cu condițiile convenite de comun acord;
33. subliniază faptul că astfel de cerințe ar putea fi introduse printr-o modificare a Acordului OMC-TRIPS sau în cadrul OMPI, în cadrul discuțiilor care se desfășoară privind elaborarea unui/unor nou/noi instrument(e) de protecție eficace a resurselor genetice, a cunoștințelor tradiționale și a expresiilor culturale tradiționale; invită în special UE să sprijine, în conformitate cu CPD, cererea țărilor în curs de dezvoltare de a modifica Acordul OMC-TRIPS, prin introducerea unui nou articol 29a privind divulgarea originii resurselor genetice și/sau a cunoștințelor tradiționale asociate, în conformitate cu Protocolul de la Nagoya; salută, ca un prim pas, faptul că proiectul de regulament al UE privind accesul la resurse genetice și împărțirea beneficiilor prevede o cerință obligatorie de divulgare a originii oricărei resurse genetice și a cunoștințelor tradiționale asociat;
34. invită Comisia să încredințeze negociatorilor săi din cadrul CIG OMPI și pentru revizuirea TRIPS sarcina de a considera Protocolul de la Nagoya drept punctul lor de plecare și de a se concentra, în cadrul negocierilor, asupra alinierii cadrului juridic al CDB¹ și al Protocolului său de la Nagoya, al OMPI, al TRIPS, al ITPGRFA² și al UPOV³, precum și al UNCLOS⁴ în ceea ce privește resursele genetice maritime; ia act de faptul că acordul TRIPS exclude în mod temporar țările cel mai puțin dezvoltate⁵; subliniază că această abordare trebuie păstrată pentru orice revizuire care ar putea rezulta în urma procesului CDB-Nagoya;
35. salută inițiativele alternative la organismele strict comerciale, precum Mecanismul de facilitare a informațiilor privind biodiversitatea mondială (GBIF), care promovează accesul gratuit și liber la date privind biodiversitatea, dintr-o perspectivă de cooperare mondială între diferite guverne, organizații și alți actori internaționali;
36. ia act de activitatea Comitetului interguvernamental privind proprietatea intelectuală și resursele genetice din cadrul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) și încurajează adoptarea unor măsuri similare și utilizarea unor definiții coerente la nivelul UE;
37. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

¹ Convenția privind diversitatea biologică.

² Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură.

³ Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Soiuri de Plante .

⁴ Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării.

⁵ TRIPS, articolul 66 alineatul (1); Decizia Consiliului privind TRIPS din 29 noiembrie 2005.

EXPUNERE DE MOTIVE

Introducere

Protecția și conservarea diversității genetice este o componentă esențială a realizării Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. Resursele genetice (RG) sunt deosebit de importante pentru o agricultură sustenabilă și pentru securitatea alimentară. În plus, diversitatea genetică este una dintre cele mai importante componente pentru supraviețuirea speciilor și rezistența ecosistemului. Prin urmare, pierderea diversității genetice care apare ca parte a procesului de eroziune a biodiversității reprezintă o provocare fundamentală pentru omenire. .

În pofida importanței sale vitale pentru supraviețuirea speciei umane, diversitatea genetică se pierde într-o rată alarmantă, din ce în ce mai mare. O astfel de eroziune a diversității naște noi provocări atât pentru titularii, cât și pentru utilizatorii de RG, primii fiind, de cele mai multe ori, țările în curs de dezvoltare, cu o biodiversitate bogată, iar cei din urmă fiind, de obicei, țările dezvoltate.

În acest context, biopirateria a devenit o preocupare majoră pentru țările în curs de dezvoltare. Deși nu există o definiție generală a termenului „biopiraterie”, acesta se referă de obicei la o situație în care resursele biologice sunt luate de la comunitățile locale sau de la persoanele indigene și sunt brevetate, în timp ce profiturile rezultate nu ajung la comunitățile de unde provin resursele, care le-au divulgat proprietățile și care le-au folosit.

Dacă nu există statistici clare privind biopirateria și însușirile ilegale, cazurile reprezentative din ultimii 20 de ani, inclusiv cele referitoare la plante precum fasolea galbenă enola, hoodia, rooibos, neem, etc., pun într-o lumină nouă provocările care există în ceea ce privește utilizarea ilegală a RG și cunoștințele tradiționale (CT) în țările în curs de dezvoltare. Combaterea biopirateriei reprezintă, prin urmare, o provocare majoră care trebuie abordată de către UE, pentru că astfel de practici contravin angajamentelor UE de eradicare a sărăciei, de protecție a biodiversității, precum și de principiul coerenței politicilor pentru dezvoltare, consacrat în articolul 208 din Tratatul de la Lisabona.

Lipsa de echilibru între furnizorii și utilizatorii de resurse genetice a condus, de asemenea, pe scena internațională, la problema accesului la resursele genetice și a împărțirii beneficiilor rezultate în urma acestora. În acest context, **Convenția privind diversitatea biologică** (1992) joacă un rol unic. Deși este unul dintre cele mai importante tratate care reglementează conservarea și utilizarea biodiversității la nivel internațional, acesta diferă remarcabil de alte tratate internaționale de mediu. Aspectele legate de echitate, egalitate și dreptate joacă un rol explicit și proeminent.

În special, una din principalele cerințe ale Protocolului privind **accesul și împărțirea beneficiilor** (ABS), cadrul stabilit de CDB și Protocolul de la Nagoya, este obligația ca beneficiile să se acorde în schimbul accesului la resursele genetice (RG) și la cunoștințele tradiționale (CT), precum și obligația obținerii unui **consimțământ prealabil în cunoștință** de cauză (PIC) înainte de acces. În plus, vor fi negociate și **condițiile convenite de comun acord**

(MAT) pentru partajarea beneficiilor.

În acest context, raportoarea susține ratificarea rapidă a Protocolului de la Nagoya, considerându-l un instrument important de combatere a biopirateriei și de restabilire a corectitudinii și echității în schimbul de RG. Acest lucru implică, totuși, ca atât țările în curs de dezvoltare, cât și cele dezvoltate să ia măsurile necesare pentru a face protocolul eficace. În timp ce numeroase țări în curs de dezvoltare nu au reușit sau nu au putut să pună în aplicare un cadru juridic adecvat pentru ABS, țările dezvoltate nu au reușit să furnizeze mecanisme de conformitate eficiente, care să garanteze o împărțire echitabilă a beneficiilor acolo unde actorii privați, aflați sub jurisdicția lor, utilizează resursele genetice din țările bogate în biodiversitate.

Pe scurt, protocolul impune instituirea sau dezvoltarea în continuare a unei legislații interne detaliate privind ABS în țările în curs de dezvoltare, ca o condiție prealabilă pentru obligația țărilor utilizatoare de a se conforma cu cerințele PIC. Având în vedere lipsa actuală a legislației ABS în multe țări în curs de dezvoltare, această solicitare reprezintă o adevărată provocare și necesită o solidă capacitate juridică și instituțională. În consecință, ajutorul UE pentru dezvoltare ar trebui folosit ca un instrument pentru a oferi țărilor în curs de dezvoltare asistență în consolidarea capacităților juridice și instituționale privind chestiunile legate de ABS. În ceea ce privește respectarea, UE și statele sale membre trebuie să stabilească măsuri eficiente care să asigure că RG au fost achiziționate, în conformitate cu PIC și MAT, cu respectarea legislației naționale în domeniul ABS a țărilor furnizoare. Oferirea unei căi de atac în cazul litigiilor și a accesului la justiție va necesita, de asemenea, adaptări ale sistemelor juridice interne din cadrul UE.

Cu toate acestea, pentru a combate în mod eficient biopirateria, trebuie să se aibă în vedere următoarele provocări:

1) Agricultură și sănătate

Utilizarea unei game largi de resurse genetice pentru alimentație și agricultură (CGRFA) este esențială pentru securitatea alimentară, durabilitatea agricolă și a mediului și pentru a face față schimbărilor climatice.

Până acum, cele mai multe țări în curs de dezvoltare recunosc drepturile micilor agricultori de a păstra și a face schimb de semințe. În acest context, raportoarea este deosebit de îngrijorată de impactul Convenției internaționale din 1991 pentru protecția noilor soiuri de plante (UPOV) privind securitatea alimentară în țările în curs de dezvoltare, deoarece limitează drastic posibilitatea ca statele să stabilească excepții în ceea ce privește drepturile cultivatorului, în favoarea dreptului agricultorului de a refolosi și face schimb de semințele recoltate.

Raportoarea consideră că este esențial să se protejeze dreptul fermierilor de a se baza pe semințe recoltate, acesta fiind un aspect important al „dreptului la hrană”.

În plus, resursele genetice din țările bogate în biodiversitate contribuie în mod semnificativ la cercetarea și dezvoltarea în domeniul farmaceutic. Din păcate, s-a dovedit că drepturile de

proprietate intelectuală (DPI) reprezintă o provocare semnificativă din perspectiva accesului la medicamente în țările sărace. Prin urmare, drepturile de proprietate intelectuală nu ar trebui să împiedice accesul populațiilor lor la medicamente accesibile, în special în cazul în care astfel de drepturi de proprietate intelectuală se bazează pe faptul că RG provin din țările în curs de dezvoltare. De asemenea, este esențial să se asigure o împărțire corespunzătoare a beneficiilor provenite din utilizarea farmaceutică sau medicinală și din comercializarea de RG aflate pe teritoriile lor.

2) Drepturile comunităților indigene și locale asupra cunoștințelor tradiționale

Pentru supraviețuirea economică și culturală a deținătorilor de CT, dar și pentru conservarea biodiversității, de care beneficiază întreaga lume, este absolut esențial ca acestora să li se permită să mențină, să controleze și să-și protejeze aceste cunoștințe.

În condițiile în care cunoștințele tradiționale furnizează profituri substanțiale pentru industrii, inclusiv pentru industria produselor farmaceutice, cosmetice, dar și pentru agricultură, protecția cunoștințelor tradiționale (CT) a comunităților indigene și locale reprezintă o provocare importantă pentru combaterea biopirateriei din activitățile de prospectare biologică.

Deși protecția CT a fost tratată în linii mari în drepturile omului, drepturile indigene și în preocupările de conservare a biodiversității, raportoarea consideră că sunt necesare anumite îmbunătățiri la nivel instituțional internațional pentru a evita biopirateria legată de utilizarea ilegală a CT. Într-adevăr, chiar dacă obiectivele de conservare și de respectare a drepturilor omului sunt prevăzute într-o serie de instrumente internaționale de mediu și de drepturile omului, acestea sunt în mare parte opționale și, în practică, le lipsește mecanismul de aplicare a acordurilor internaționale de proprietate intelectuală, în special Acordul privind aspectele legate comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS).

Mai precis, chiar dacă în ultimii ani, drepturile comunităților indigene și locale au fost treptat recunoscute la nivel internațional, mai rămân multe de făcut pentru a le pune în aplicare în mod eficient. Convenția OIM nr. 169 din 1989 privind populațiile indigene și tribale este singura convenție internațională cu caracter juridic obligatoriu, referitoare la drepturile indigenilor. Deși Declarația ONU din 2007 privind drepturile popoarelor indigene (UNDRIP) are meritul de a aborda drepturile indigene într-o manieră cuprinzătoare și subliniază importanța fundamentală a dreptului popoarelor indigene la autodeterminare, acesta este un instrument fără caracter juridic obligatoriu. Cu toate acestea, Convenția privind biodiversitatea, un tratat internațional obligatoriu juridic, conține la articolul 8 litera (j) obligația statelor de a proteja CT deținute de comunitățile indigene și comunitățile locale. În plus, în protocolul 2010 la Nagoya la CDB s-a continuat dezvoltarea normelor care reglementează CT.

În acest sens, protocolul instituie/reconfirmă cerințe similare în ceea ce privește PIC de către comunitățile indigene locale și stabilirea de TAR care să garanteze o împărțire echitabilă a beneficiilor, inclusiv măsuri în cazul nerespectării acestora, precum și posibilitatea unei căi de atac și accesul la justiție. Cu toate acestea, cerințele referitoare la CT sunt formulate într-un limbaj mai slab juridic, față de cerințele în materie de RG. În special, CT asociate cu RG nu sunt reglementate de măsurile de monitorizare din protocol: nu există nici o obligație de a

dezvălui „punctului de control” informații privind CT folosite, iar certificatul de conformitate recunoscut internațional nu acoperă CT asociate cu RG, fapt ce limitează posibilitățile de detectare a biopirateriei în legătură cu aceste CT.

Având în vedere aceste deficiențe diverse, raportoarea consideră că este esențial să se acorde și CT același nivel de protecție ca și RG și să se definească un regim internațional *sui generis* obligatoriu de DPI care să reflecte, printre altele, diversitatea de interese a comunităților locale, precum și dreptul cutumiar. De asemenea, se solicită adaptarea la OMC-TRIPS și la regimul OMPI, astfel încât să fie compatibile cu cerințele CDB și ale Protocolul de la Nagoya.

3) Eforturi în vederea realizării unui sistem coerent de guvernare la nivel mondial

CDB și Protocolul de la Nagoya constituie principalul forum internațional pentru discuțiile privind guvernarea accesului și a împărțirii beneficiilor (ABS) provenite de la RG. Cu toate acestea, faptul că administrarea problemelor referitoare la drepturile de proprietate intelectuală, RG și reducerea sărăciei privesc, de asemenea, diverse instituții internaționale, cum ar fi OMC, FAO, OMS și OMPI, ridică probleme în ceea ce privește asigurarea coerenței și a „sprijinului reciproc”.

În acest context, relația dintre OMC-TRIPS și CDB în ceea ce privește sistemul ABS reprezintă o piedică majoră. Plecând de la obiectivul acestuia de dezvoltare durabilă, CDB prevede corectă și echitabilă împărțirea beneficiilor între furnizorii și utilizatorii de RG. În schimb, OMC-TRIPS urmărește consolidarea DPI, inclusiv în ceea ce privește biotehnologia. Ambele tratate trimit, astfel, semnale contradictorii privind nivelul punerii în aplicare. În plus, spre deosebire de CDB, acordul OMC TRIPS este susținut de puternicul mecanism OMC de soluționare a litigiilor. Mai general, întrucât CDB și Protocolul de la Nagoya sunt mult mai slabe decât acordul OMC-TRIPS sau standardele TRIPS plus, subzistă încă un sentiment de dezechilibru în ceea ce privește punerea în aplicare și eficacitatea sancțiunilor.

În conformitate cu principiul coerenței politicilor pentru dezvoltare, raportoarea insistă asupra faptului ca instituțiile internaționale să sprijine și să nu acționeze împotriva sistemului instituit de Protocolul CDB - Nagoya. În acest sens, este nevoie să țină seama de faptul că țările care în curs de dezvoltare (furnizoare) au propus în mod constant ca regulamentul obligatoriu să impună solicitanților de brevete să dezvăluie sursa și originea RG și TC folosite în invenție, să dovedească consimțământul prealabil în cunoștință de cauză, obținut de la autoritățile competente din țara furnizoare și să furnizeze dovezi privind împărțirea echitabilă a beneficiilor, care să fie certificate într-un certificat internațional de origine. Acceptarea unor astfel de acțiuni în contextul CDB ar necesita adaptarea OMC-TRIPS.

Începând cu anul 2008, UE a acceptat, în principiu, introducerea unei cerințe de divulgare a originii în OMC-TRIPS, în schimbul unei protecții mai mari a „indicațiilor geografice”. În urma Protocolului de la Nagoya, mai multe țări în curs de dezvoltare și țări emergente au înaintat o propunere de modificare a acordului OMC-TRIPS, prin introducerea unui nou articol 29a privind dezvăluirea originii resurselor genetice și/sau a cunoștințelor tradiționale asociate, în conformitate cu Protocolul de la Nagoya.

Raportoarea consideră că este nevoie de introducerea unei cerințe de publicare obligatorie în

cadrul OMC-TRIPS. În paralel, trebuie acordată o atenție deosebită extinderii acordurilor comerciale bilaterale, care ar putea pune în pericol și mai mult interesele țărilor în curs de dezvoltare, prin adoptarea așa-numitelor standarde „TRIPS plus” pentru drepturile de proprietate intelectuală. Este esențial să se asigure că UE nu presează țările în curs de dezvoltare, în special pe cele mai puțin dezvoltate, să accepte prin acorduri bilaterale, norme aprofundate privind proprietatea intelectuală în ceea ce privește semințele/agricultura și sănătatea /medicamentele.

27.11.2012

AVIZ AL COMISIEI PENTRU COMERȚ INTERNAȚIONAL

destinat Comisiei pentru dezvoltare

referitor la drepturile de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice din perspectiva politicii de dezvoltare: impactul reducerii sărăciei în țările în curs de dezvoltare (2012/2135(INI))

Raportor pentru aviz: Helmut Scholz

SUGESTII

Comisia pentru comerț internațional recomandă Comisiei pentru dezvoltare, competentă în fond, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

1. consideră că distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor generate de utilizarea resurselor genetice constituie un obiectiv esențial; evidențiază necesitatea de a oferi investitorilor, inventatorilor și furnizorilor de resurse transparență și securitate juridică; consideră că este esențial să se asigure faptul că instituțiile internaționale care reglementează comerțul și aspectele sale convin cu privire la semnificația termenului „piraterie biologică” în contextul legii; deplânge încetineala cu care se desfășoară procedurile de negociere în curs de desfășurare din cadrul WIPO IGC¹ și a procesului de revizuire a acordului TRIPS² în ceea ce privește articolul 27 alineatul (3) litera (b);
2. îndeamnă UE și statele membre să ratifice Protocolul de la Nagoya la Convenția privind diversitatea biologică privind accesul la resursele genetice și partajarea loială și echitabilă a beneficiilor rezultate în urma utilizării acestora; felicită Comisia pentru prezentarea unui proiect de regulament pentru punerea în aplicare a Protocolului de la Nagoya; solicită Comisiei să indice negociatorii săi de la WIPO IGC și pentru revizuirea TRIPS să considere Protocolul de la Nagoya drept punctul lor de plecare și să se concentreze, în contextul negocierilor, asupra alinierii cadrului juridic al CDB³ cu Protocolul de la Nagoya, WIPO, TRIPS, ITPGRFEA⁴ și UPOV⁵, precum și UNCLOS⁶ în ceea ce privește

¹ Comitetul internațional pentru proprietatea intelectuală în materie de resurse genetice, cunoștințe tradiționale și folclor al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale.

² Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală.

³ Convenția privind diversitatea biologică.

⁴ Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură.

⁵ Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Soiuri de Plante .

resursele genetice maritime; constată că acordul TRIPS exclude în mod temporar țările cel mai puțin dezvoltate¹; subliniază că această abordare trebuie păstrată pentru orice revizuire care ar putea rezulta în urma procesului CDB-Nagoya;

3. este de acord cu reprezentanții părților implicate că un sistem de comerț internațional bazat pe reguli necesită prevenirea acordării greșite a brevetelor, ceea ce necesită, la rândul său, stabilirea unor norme privind dezvoltarea sursei și a originii resurselor genetice în timpul procedurilor de acordare a brevetelor; consideră că este necesară o convergență a TRIPS - OMC pentru a asigura compatibilitatea cu CDB și Protocolul de la Nagoya;
4. salută inițiativele alternative la organismele strict comerciale, precum Global Biodiversity Information Facility (GBIF), care promovează accesul gratuit și liber la date privind biodiversitatea, dintr-o perspectivă de cooperare globală între diferite guverne, organizații și alți actori internaționali;
5. recunoaște rolul potențial al proprietății intelectuale și al sistemului de brevete în ceea ce privește promovarea inovării, transferului și răspândirii tehnologiei, în avantajul reciproc al părților interesate, furnizorilor, deținătorilor și utilizatorilor de resurse genetice, a aspectelor derivate ale acestora și a cunoștințelor tradiționale conexe, într-un mod care să conducă la bunăstare și dezvoltare, relevând totodată necesitatea prevenirii efectelor adverse ale DPI și ale sistemului de brevete asupra aplicării cunoștințelor, legislațiilor, practicilor și a sistemului de cunoștințe tradiționale ale popoarelor indigene și ale comunităților locale și asupra abilității acestora de a utiliza, dezvolta, crea și de a-și proteja cunoștințele referitoare la resursele genetice; reiterează că, în contextul recentei sale Rezoluții referitoare la brevetarea proceselor biologice esențiale², o protecție excesiv de extinsă a brevetului, în special în domeniul reproducției, poate împiedica inovarea și progresele și poate deveni nocivă pentru multiplicatorii mici și mijlocii prin blocarea accesului la resursele genetice vegetale și animale; subliniază că, în anumite circumstanțe, popoarele indigene sau comunitățile locale pot considera că contractele dintre părți reprezintă o soluție mai bună pentru împărțirea beneficiilor și pentru protejarea intereselor lor, conservând totodată mediul și prevenind daunele sociale și economice, de exemplu prin clauze de salvagardare;
6. reiterează faptul că respectă progresele însemnate înregistrate în ceea ce privește protejarea internațională a drepturilor popoarelor indigene asupra resurselor lor genetice și asupra altor resurse, precum și asupra cunoștințelor tradiționale asociate, consfințite de Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene, de Convenția nr. 169 a OIM, de articolul 8j din CDB și de Protocolul de la Nagoya. își exprimă preocuparea față de erodarea genetică ce se produce ca urmare a prevalenței aproape exclusive pe piață a semințelor produse industrial, adică a semințelor protejate de drepturile de proprietate intelectuală, în detrimentul varietăților tradiționale de semințe.

⁶ Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării.

¹ TRIPS, articolul 66 alineatul (1); Decizia Consiliului privind TRIPS din 29 noiembrie 2005.

² Rezoluția Parlamentului European din 10 mai 2012 referitoare la brevetarea proceselor biologice esențiale, P7_TA(2012)0202.

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	27.11.2012
Rezultatul votului final	+ : 13 - : 0 0 : 12
Membri titulari prezenți la votul final	Laima Liucija Andrikiene, Daniel Caspary, María Auxiliadora Correa Zamora, Christofer Fjellner, Metin Kazak, Franziska Keller, Bernd Lange, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Gianluca Susta, Henri Weber, Jan Zahradil
Membri supleanți prezenți la votul final	Josefa Andrés Barea, George Sabin Cutaș, Mário David, Elisabeth Köstinger, Marietje Schaake, Inese Vaidere
Membri supleanți (articolul 187 alineatul (2)) prezenți la votul final	Isabelle Durant, Francisco José Millán Mon, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Ivo Strejček, Renate Weber

6.11.2012

AVIZ AL COMISIEI PENTRU AFACERI JURIDICE

destinat Comisiei pentru dezvoltare

referitor la drepturile de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice din perspectiva politicii de dezvoltare: impactul reducerii sărăciei în țările în curs de dezvoltare (2012/2135(INI))

Raportoare pentru aviz: Françoise Castex

JUSTIFICARE SUCCINTĂ

Raportul Comisiei pentru dezvoltare are ca obiectiv examinarea efectelor drepturilor de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice în ceea ce privește drepturile omului și securitatea alimentară mondială, bazându-se în primul rând pe Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS) și pe Convenția privind diversitatea biologică și pe Protocolul său de la Nagoya referitor la accesul la resursele genetice și distribuția corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora. Principala problemă ridicată în acest sens este cea a „biopirateriei”, care s-ar putea referi, fie la extragerea neautorizată a unor resurse genetice, cum ar fi plantele medicinale, fie la brevetarea invențiilor false bazate pe astfel de resurse sau pe cunoștințele tradiționale ale populațiilor indigene, fără acordarea de compensații.

Raportora salută o reflecție cu privire la aceste aspecte, în interesul țărilor în curs de dezvoltare cu scopul final de a reduce sărăcia, dar subliniază că aplicarea practică a oricărui set de norme pentru evitarea biopirateriei implică probleme de natură juridică care nu sunt ușor de rezolvat fără o analiză adecvată a cadrului juridic actual și fără o interpretare corectă a acestuia, astfel cum este menționat mai sus.

Terminologia juridică în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice trebuie clarificată și consolidată și nu în ultimul rând, termenul „biopiraterie”. Orice definiție a acestui termen trebuie să aibă o bază solidă, impunându-se documentarea și cercetarea amănunțită. Comunitatea internațională ar trebui să definească, de asemenea, sistemele *sui generis* în vigoare la nivel internațional pentru protecția plantelor în cazurile în care protecția brevetului nu este aplicabilă.

Este, de asemenea, important ca interesele amelioratorilor de plante mici și mijlocii să fie protejate, ținând cont de faptul că o protecție excesiv de largă a brevetului în domeniul selecției plantelor poate împiedica inovarea și progresul și îi poate dezavantaja amelioratori prin blocarea accesului la resursele genetice vegetale și animale.

SUGESTII

Comisia pentru afaceri juridice recomandă Comisiei pentru dezvoltare, competentă în fond, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

1. consideră că un sistem clar și coerent al drepturilor de proprietate ar contribui la crearea de cunoștințe și la diseminarea acestora către țările în curs de dezvoltare, în beneficiul antreprenoriatului, al cercetării, al educației și al reducerii sărăciei la nivel local;
2. subliniază faptul că trebuie efectuate activități suplimentare pentru a clarifica și a consolida terminologia juridică în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală asupra resurselor genetice, în special în vederea definirii termenului „biopiraterie” bazate pe cifre fiabile;
3. consideră că viitoarele acorduri bilaterale și multilaterale care vizează armonizarea și, în special cele referitoare la domeniul de aplicare al derogărilor și al limitărilor privind drepturile protejate prin brevete, vor necesita un control atent din perspectiva dezvoltării, în vederea obținerii unei echități mondiale pentru sănătatea publică în spiritul punerii în aplicare a punctului 6 din Declarația de la Doha privind Acordul TRIPS, care protejează cunoștințele de la nivel local și în legătură cu drepturile amelioratorilor de plante, care asigură accesul la semințe;
4. ia act de activitatea Comitetului interguvernamental pentru proprietatea intelectuală și resurse genetice din cadrul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) și încurajează adoptarea unor măsuri similare și utilizarea unor definiții consecvente la nivelul UE;
5. reiterează faptul că, în contextul recente sale Rezoluții referitoare la brevetarea proceselor biologice esențiale¹, o protecție excesiv de extinsă a brevetelor în domeniul selecției plantelor poate împiedica inovarea și progresul și poate dezavantaja amelioratorii de plante mici și mijlocii prin blocarea accesului la resursele genetice;
6. solicită comunității internaționale să ia în considerație faptul că Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Varietăți de Plante furnizează un sistem *sui generis* deja în vigoare pentru protecția soiurilor de plante în cazurile în care protecția drepturilor protejate de brevete nu este aplicabilă; recomandă să fie analizate cerințe esențiale pentru modele *sui generis* eficiente;

¹ Rezoluția Parlamentului European din 10 mai 2012 referitoare la brevetarea proceselor biologice esențiale, P7_TA(2012)0202.

7. consideră că ar trebui supuse unei cercetări științifice și difuzate în mod liber cunoștințele locale privind metodele tradiționale de exploatare a apei utilizate de populațiile indigene, în timp ce tehnologiile protejate de brevete în țările în curs de dezvoltare ar trebui să faciliteze inovarea în ceea ce privește accesul la apă și condiții de igienă.

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	6.11.2012
Rezultatul votului final	+: 23 -: 0 0: 0
Membri titulari prezenți la votul final	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Jiří Maštálka, Alajos Mészáros, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Rebecca Taylor, Alexandra Thein, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Zbigniew Ziobro, Tadeusz Zwiefka
Membri supleanți prezenți la votul final	Eva Lichtenberger, Angelika Niebler, József Szájer, Axel Voss
Membri supleanți [articolul 187 alineatul (2)] prezenți la votul final	Sylvie Guillaume

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	6.12.2012
Rezultatul votului final	+: 20 -: 3 0: 1
Membri titulari prezenți la votul final	Thijs Berman, Michael Cashman, Ricardo Cortés Lastra, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Ivo Vajgl, Daniël van der Stoep, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Membri supleanți prezenți la votul final	Cristian Dan Preda
Membri supleanți [articolul 187 alineatul (2)] prezenți la votul final	Helmut Scholz